

## נוסטלגיה בוטנית

### תיאור הצמחיה של ביצת הכברה

הקטע המובא להלן התפרסם בשנת תרפ"ו (1926) בקונטרס ד' - תוספות לידיעת הצמחיה של ארץ-ישראל על-ידי אלכסנדר איג, מחלוצי הבוטניקה בארץ. קטע זה נמסר לנו על-ידי יהודית אילון.

כדוגמא לצמחיות ביצות נביא קטע מתיאור הצמחיה של ביצת כברה (ב-26.V.26). הצמחים השולטים הם *Juncus acutus* L. ו-*Juncus maritimus* Lam. הם גדלים ציבורים ציבורים, כה צפופים לפעמים, עד שקשה לעבור בהם. בתוך ציבורי ה-*Juncus* האלה מוצאים להם מחסה ומגן בפני שן עדרי הבדואים של הביצות צמחים עדינים יותר, כמו *Linum maritimum* (Host) P. Beauv. *Agropyron elongatum* L., *Lotus tenuifolus* Rehb. ואחרים. על נצרי ה-*Juncus* מטפסים לעיתים *Ipomaea sagitata* Desf. ו-*Cynanchum acutum* L. במקום אחר באותה ביצה שולט *Inula viscosa* Ait. ולעיתים רחוקות יותר *Schoenus nigricans* L. מרובים גם כן מינים אחרים של *Cyperus* ו-*Sonchus*, *Carex*, *Imperata cylindrica* (L.), *Rubus discolor* Wehler et Nees, *Apium graveolens* L., *maritimus* L., ועוד. נפגשים גם אלמנטים הלופיליים, המעידים על מליחות ידועה של הביצה, כמו: *Inula crithmoides* L., *Plantago maritima* L., *Statice Limonium* L. ועוד. בבריכות מים קטנות ופתוחות נראים: *Ceratophyllum demersum* L., *Typha angustata* L., *Hydrocotyle* sp., *Jussiaea repens* L. Bory et Chaub., *Cladium Mariscus* R. Br., *Phragmites communis* Trin. ואחרים.

לפעמים מטפס עליהם *Calystegia sepium* (L.) R. Br. בין האלמנטים העצילים נפגוש כאן *Tamarix Palasii* Desv.? שכיסה עוד לפני שנה מאות דונמים בביצה ויצר יער ביצתי ממש של עצים גדולים ומפותחים, אבל מעוקמים מאוד. כיום נכרתו כל עצי היער הזה בקשר עם יבוש הביצה.

#### השמות העבריים של הצמחים

אגרופירון מוארך - *Agropyrum elongatum*

כרפס ריחני - *Apium graveolens*

חלבילן המשוכות - *Calystegia sepium*

כריך - *Carex*

קרנן טבוע - *Ceratophyllum demersum*

מכבר הביצות - *Cladium mariscus*

חנק מחודר - *Cynanchum acutum*

Cyperus - גומא  
 Hydrocotyle - ספלילה  
 Imperata cylindrica - משיין גלילי  
 Inula crithmoides - טיון בשרני  
 Inula viscosa - טיון דביק  
 Ipomaea sagitata - לפופית החיצים  
 Juncus acutus - סמר חד  
 Juncus maritimus - סמר ימי  
 Jussiaea repens - מדר זוחל  
 Linum maritimum - פשתת החוף  
 Lotus tenuifolius - לוטוס צר-עלים  
 Phragmites communis - קנה מצוי  
 Plantago maritima - לחך החוף  
 Rubus discolor - פטל קדוש  
 Schoenus nigricans - אחיגומא משחיר  
 Sonchus maritimus - מרור ימי  
 Statice limonium - עדעד הביצות  
 Tamarix Palasii - אשל  
 Typha angustata - סוף מצוי

תיאור מעודכן של הצומח והצמחיה כיום בשטחי ביצות כברה דאז, מופיע בסקירתה של רוחמה ברלינר:  
 ברלינר, ר. 1977. סקר בתי גידול לחים באגן נחל תנינים תחתון ובסביבותיו. שמירת טבע בישראל, מחקרים וסקרים - דו"ח מס' 2. הוצאות רשות שמורות הטבע.

#### תצפיות בוטניות מעניינות

אנא שילחו לעלון רת"ם לפירסום!

3 ספרים של ציורי צמחי ארץ-ישראל  
 מאת נעמי פינברון ורות קופל  
 יוענקו לכותבי התצפיות המעניינות  
 מטעמה של פרופ' נעמי פינברון.